

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

Градовська М.О.

здобувач,

Національна академія Служби безпеки України

ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ У МІГРАЦІЙНІЙ СФЕРІ ЯК НАПРЯМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Інтенсифікація міграційних процесів, учасниками яких є населення України, обумовлює потребу забезпечення ефективного державного управління у цій сфері, що виступає одним із пріоритетів державної політики у цілому [1]. Політика нашої держави, спрямована на її інтеграцію в Європейський Союз, загальноєвропейський політичний, гуманітарний та економічний простір також обумовлюють потребу в удосконаленні міграційної політики відповідно до європейських стандартів.

Реалізація цих спрямувань потребує мінімізації впливу негативних тенденцій у цій сфері, однією із визначальних серед яких є поширення корупції в органах державної влади та управління. Корупція у міграційній сфері становить загрозу не лише Україні, а й безпеці країн Європейського Союзу [2]. Це, у свою чергу, стає на заваді реалізації нашою країною політики європейської інтеграції, може призвести до зменшення довіри до нашої держави, її підтримки з боку міжнародного співтовариства.

Питання протидії корупції відносяться до пріоритетів як державної політики, так і українського суспільства у цілому. Масштаби корупції в Україні залишаються високими. Відповідно до опублікованої в жовтні цього року оцінки міжнародної організації Freedom House, рівень корупції в Україні за останні роки не змінився [3]. Дані соціологічних досліджень також підтверджують зростання рівня корупції у країні – за п'ять останніх років кількість українців, які вважають, що рівень корупції зростає, збільшилася з 49% до 61% [4]. В оцінках українських громадян корупція традиційно визначається як найбільш серйозна проблема в державі [5].

Таким чином, корупція у міграційній сфері становить суттєву загрозу національній безпеці України, оскільки підриває можливість держави реалізовувати адекватну вимогам часу міграційну політику, стає на заваді реалізації зовнішньополітичного курсу держави, компрометуючи її на міжнародній арені, а також створюючи умови для вчинення супутніх із нелегальною міграцією злочинів, таких як терористична діяльність, контрабанда наркотиків, торгівля людьми тощо.

Недостатня ефективність заходів із протидії корупції, у тому числі в міграційній сфері, є загальноновизнаним фактом. Незважаючи на увагу до цього феномену з боку як суспільства, так і органів державної влади, епізодичні

затримання корупціонерів не впливають на ситуацію у цій сфері. Це обумовлено як наявними у роботі контролюючих органів, передусім Державної міграційної служби України, корупційними ризиками, так і недоліками в організації роботи правоохоронних органів.

При цьому вважаємо за доцільне вказати наступне. Відповідно до положень Закону України «Про національну безпеку України» [6], державна безпека визначається як «захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз невоєнного характеру» (п. 4 ст. 1). Таким чином, як реалізація міграційної політики держави, так і протидія корупції можуть бути віднесені до сфер забезпечення державної безпеки. Це саме стосується і національної безпеки, що визначається як «захищеність державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз» (п. 9 ст. 1). До фундаментальних національних цінностей України (п. 3 ст. 3) віднесено, зокрема, «державний суверенітет і територіальна цілісність, демократичний конституційний лад», тобто об'єкти, що відносяться до сфери запобігання корупції, оскільки загроза з боку цього явища для суверенітету держави та її конституційного ладу є, на нашу думку, досить очевидною. Так само явним є вплив корупції на формування суспільно-небезпечних явищ, що становлять загрозу територіальній цілісності, наприклад, тероризм, підрив спроможності інститутів сектору безпеки та державних інститутів в цілому.

Відповідно до положень п. 2 ст. 12 цього Закону, Державну міграційну службу України віднесено до складу сектору безпеки і оборони України. Таким чином, поширення корупції у цьому відомстві матиме безпосередній вплив на здатності України реалізовувати свою безпекову політику.

П. 3.3. розділу 3 Стратегії національної безпеки України [7] визначає корупцію, її «поширення корупції, її укорінення в усіх сферах державного управління» серед загроз національній безпеці України. Серед основних напрямів державної політики національної безпеки України відзначається «очищення влади від корупціонерів і агентури іноземних спецслужб» (п. 4.5. розділу 4), тобто такі поняття, як проникнення корупції до органів державної влади та управління та розвідувально-підривна діяльність визначаються категоріями одного порядку.

П. 4.4. цього розділу вказується на те, що «розвиток Державної міграційної служби України має бути спрямований на забезпечення прав і свобод громадян, надання якісних адміністративних послуг, ефективний контроль за міграційними процесами, боротьбу з нелегальною міграцією, захист національного ринку трудових ресурсів, сприяння запровадженню безвізового режиму з Європейським Союзом». Таким чином, до її завдань віднесено комплекс дій у сфері забезпечення національної безпеки, зокрема, у контексті контролю за міграційними процесами та участі протидії організованій злочинній діяльності у сфері нелегальної міграції.

В Концепції розвитку сектору безпеки і оборони України [8] до основних напрямів розвитку складових сектору безпеки і оборони України (розділ 3) введено напрями розвитку Державної міграційної служби, серед яких вказано «подолання внутрішніх негативних явищ, насамперед корупції, а також відновлення довіри громадськості до Державної міграційної служби України». Таким чином, подолання корупції у цьому відомстві віднесено до напрямів розвитку сектору безпеки та оборони України, тобто безпосередньої сфери забезпечення національної безпеки нашої держави. Доцільно також вказати, що питання подолання корупції визначені як напрям розвитку у цьому документі лише щодо цього відомства.

В Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [9] забезпечення впровадження ефективних механізмів протидії корупції визначено як складова вектору безпеки.

З огляду на викладене вважаємо, що протидія корупції має бути явно закріплена у законодавстві України як напрям забезпечення національної та державної безпеки, при цьому протидія корупції у міграційній сфері повинна розглядатися як невід’ємна складова цієї діяльності.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Стратегії державної міграційної політики України на період до 2025 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 р. №482-р.
2. Корупція в ДМС може загрожувати безпеці країн ЄС, - посол Швеції. 01.02.2018. Espresso.tv. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://espreso.tv/news/2018/02/01/korupciya_v_dms_mozhe_zagrozhuvaty_bezpeki_krayin_yes_posol_shveciyi.
3. Schenkkan N. Nations in transit 2018: Confronting Illiberalism. – Freedom House, 2018. – 26 p. – С. 20.
4. Суспільно-політичні настрої українців: нові виклики. – Соціологічна група «Рейтинг». – квітень, 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/rg_ukraine_042018_press_ua.pdf – 46 с. – С. 5.
5. Громадська думка про побутову корупцію: де, як і чому? – Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва. 31.10.2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://dif.org.ua/files/infographics/corruption_oct_2017/corruption_brochure.pdf – 2 с. – С. 2.
6. Про національну безпеку України: Закону України № 2469-VIII від 21.06.2018 р. Голос України від 07.07.2018 – № 122 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
7. Стратегія національної безпеки України: затверджено Указом Президента України від 26.05.2015 № 287/2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>.
8. Концепція розвитку сектору безпеки і оборони України: затверджено Указом Президента України від 14.03.2016 р. № 92/2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016>.
9. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020»: схвалено Указом Президента України від 12.01.2015 р. №5/2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.